

7.

**TRANSCENDIRANJE
SEDAM TELA**

Rekao si da imamo sedam tela: eterično telo, mentalno telo itd. Ponekad je teško prilagoditi indijski jezik pojmovima zapadne psihologije. Na Zapadu nemamo teoriju o tome, kako onda da prevedemo ta različita tela na naš jezik? Duhovno nije problem, ali eterično? Astralno?

Reči se mogu prevesti, ali uz pomoć izvora za kojim niste tragali. Jung je bio bolji od Frojda kad je u pitanju istraživanja slojeva svesti koji prevazilaze površinske, ali i Jung je tek početak. O tome šta se pod tim telima podrazumeva više možete da saznate u Štajnerovoj Antropozofiji ili u teozofskim spisima: *Tajno učenje* Madam Blavacke, *Otkrivena Izida* i drugim radovima, ili zahvaljujući radovima Eni Bizant, Lidbitera, pukovnika Elkota. Nešto o tome možete da saznate i iz učenja Rozenkrojcera. Postoji takođe i značajna Hermetička tradicija na Zapadu, kao i tajni spisi Esena, hermetičkog bratstva koje je iniciralo Hrista. On novijih autora Gurdijev i Uspenski mogu biti od pomoći. Ponešto može da se nađe u delovima, a ti delovi se mogu složiti u celinu.

Sve što sam rekao rekao sam služeći se vašim izrazima. Koristio sam samo jednu reč koja ne pripada terminologiji Zapada: nirvana. Ostalih šest pojmova – fizičko, eterično, astralno, mentalno, duhovno i kosmičko – nisu indijski izrazi. Oni takođe pripadaju Zapadu. Na Zapadu se o sedmom telu nikad nije govorilo ne zato što nije postojala osoba koja za njega zna, već zato što je o sedmom telu nemoguće govoriti.

Ukoliko su vam ovi pojmovi daleki, možete jednostavno da koristite "prvo", "drugo", "treće", itd. Ne koristite neki pojam da bi ih opisali; jednostavno ih opišite. Opis će biti dovoljan; izraz nema nikakvog uticaja.

Ovih sedam tela mogu da se razmatraju iz mnogih uglova. Kad je u pitanju snevanje mogu da se koriste Frojdovi, Jungovi i Adlerovi pojmovi. Ono što je njima bilo poznato kao svest jeste prvo telo. Nesvesno je drugo – ne baš sasvim isto, ali dovoljno blizu. Ono što oni nazivaju kolektivno nesvesno je treće – i opet ne potpuno isto, ali nešto približno tome.

Ako ne postoje opšti pojmovi koji su u upotrebi mogu se ustanoviti novi. To je, zapravo, uvek bolje zato što novi pojmovi ne nose u sebi i neka stara značenja. Kad se koristi nov pojam, budući da vas ne potseća na nešta prethodno, on dobija na značaju i njegovo razumevanje će biti dublje. Možete da stvarate nove reči.

Eterično znači ono što se bavi nebom i prostorom. Astral znači najmanje, *sukšama*, poslednje, atomsko, ono posle čega materija prestaje da postoji. Sa mentalnim nema poteškoća. Sa duhovnim nema poteškoća. Sa kosmičkim takođe nema poteškoća.

Stižete tako do sedmog, nirvanskog tela. Nirvansko znači potpuna obustava, potpuna praznina. Sada više ne postoji ni seme; sve je obustavljeno. Jezički ta reč znači gašenje plamena. Plamen se ugasio; svetlost se ugasila. Ne možete da postavite pitanje gde je otišla. Jednostavno je prestala da bude.

Nirvana znači plamen koji se ugasio. Sada nije nigde, ili svugde. Nema određenu tačku postojanja niti određeno vreme ili trenutak postojanja. Sada je sam prostor, samo vreme. On je postojanje ili ne-postojanje; nema razlike. Budući da je svugde možete da koristite i jedan i drugi pojam. Ako je *negde* ne može da bude svugde, a ako je svugde onda ne može da bude *negde*, zato nigde i svugde znače isto. Za sedmo telo zato morate da koristite 'nirvansko' budući da ne postoji bolja reč za njega.

Same reči nemaju nikakvo značenje. Samo iskustva imaju značenje. Samo ako ste nešto od ovih sedam tela iskusili, reči će imati značenje. Kao pomoć postoje različiti metodi koji se mogu koristiti u svakoj ravni.

Počnite sa fizičkom ravni. Svaki sledeći korak vam tada postaje pristupačan. Onog trenutka kad radite na prvom telu imate uvid u drugo. Počnite zato sa fizičkim telom. Budite svesni njega iz trenutka

u trenutak. I ne samo spolja svesni. Možete da budete svesni svog tela i iznutra. Mogu biti svestan svoje ruke onako kako je vidim spolja, ali postoji i unutrašnje osećanje prema njoj. Kad zatvorim oči ruka se ne vidi, ali ostaje unutrašnje osećanje da tu nešto postoji. Ne budite stoga svesni svog tela onako kako se vidi spolja. To ne može da vas uvede unutra. Unutrašnje osećanje je sasvim drugačije.

Kad osetite telo iznutra po prvi put ćete saznati šta to znači biti unutar tela. Kad ga posmatrate samo spolja ne možete da saznate njegove tajne. Poznate su vam samo spoljne granice, kako ono izgleda drugima. Ako posmatram svoje telo spolja, vidim ga onako kako ga vide drugi, ali ga nisam spoznao *kakvo je za mene*. Možete da vidite moju ruku spolja i ja mogu tako da je vidim. To je nešto objektivno. Svoja saznanja o njoj možete meni da prenesete. Međutim, moja ruka, posmatrana na taj način, nije spoznata iznutra. Ona je postala javno vlasništvo. Možete je poznavati isto tako dobro kao i ja.

Tek u trenutku kad je ja vidim iznutra ona postaje moja na način koji se ne da preneti drugima. Vi to ne možete znati; ne možete znati kako je ja osećam iznutra. Samo ja to mogu da znam. Telo koje je nama poznato nije naše telo. To je telo koje je objektivno poznato svima, telo koje lekar može da prouči u laboratoriji. To nije telo koje *jeste*. Samo lično znanje može da vas uvede unutra; javno ne može. To je razlog što fiziologija ili psihologija, koje znače posmatranje spolja, nisu dovela do spoznaje našeg unutrašnjeg tela. Njima je poznato samo fizičko telo.

Zbog toga je došlo do mnogih nedoumica. Neko se iznutra može osećati da je lep, ali ga mi možemo naterati da veruje da je ružan. Čovek koji je lep u jednom društvu može biti ružan u drugom; čovek koji je lep u jednom periodu istorije, ne mora to biti i u drugom. Najdublje osećanje je uvek osećanje lepote, da ne postoje spoljašnja merila ne bi postojala ružnoća. Imamo utvrđenu sliku o lepoti zajedničku svima. Zato postoji ružnoća i lepota, inače ih ne bi bilo. Kad bi svi oslepeli niko ne bi bio ružan. Svi bi bili lepi.

Osetiti telo iznutra je prvi korak. U različitim prilikama telo će se iznutra različito osećati. Kad ste zaljubljeni, javlja se određeno unutrašnje osećanje; kad iskusite mržnju, unutrašnje osećanje je drugačije. Kad bi pitali Budu on bi rekao, "Ljubav je lepota," zato što on po svom unutrašnjem osećanju zna da je kad voli lep. Kad je prisutna mržnja, gnev, ljubomora, u nutrini se nešto događa što čini

da se osećate ružnim. Osetićete stoga da ste različiti u različitim prilikama, različitim trenucima, različitim stanjima svesti.

Kad osećate lenjost postoji razlika u odnosu na stanje kad se osećate aktivnim. Kad ste pospani javlja se razlika. Te razlike moraju biti spoznate. Tek tada možete da upoznate unutrašnji život svog tela. Tada ćete saznati svoju unutrašnju istoriju, unutrašnju geografiju detinjstva, mladosti i starosti.

U trenutku kad čovek postane svestan svog tela iznutra u vidokrug automatski ulazi drugo telo. To drugo telo biće poznato spolja. Kad vam je prvo telo poznato iznutra, drugog tela ćete postati svesni spolja.

Posmatranjem prvog tela spolja nikad ne možete da upoznate drugo telo, ali iz njegove nutrine, pak, možete da vidite spoljašnost drugog tela. Svako telo ima dve dimenzije: unutrašnju i spoljnu. Kao što zid ima dve strane – jednu okrenutu prema spolja, jednu prema unutra – tako i svako telo ima granicu, zid. Kad upoznate prvo telo iznutra, postajete svesni drugog tela spolja.

Sada ste između: unutar prvog tela i na spoljašnjem zidu drugog. Drugo telo, eterično telo, nalik je zgušnjenom dimu. Možete da prođete kroz njega bez ikakvih teškoća, ali ono nije providno; ne možete spolja da vidite njegovu nutrinu. Prvo telo je čvrsto. Drugo telo je po obliku isto kao prvo, ali ono nije čvrsto.

Kad prvo telo umre, drugo nastavlja da živi još trinaest dana. Ono putuje sa vama. Posle trinaest dana, ono takođe umire. Nestaje, isparava. Ukoliko upoznate drugo telo dok je prvo još uvek živo, možete da budete svesni tog događaja.

Drugo telo može da izade iz vašeg tela. U meditaciji ponekad to drugo telo ode gore ili dole, a vi imate osećaj da je gravitaciona sila izgubila vlast nad vama; napustili ste zemlju. Međutim, kad otvorite oči vi ste na podu i znate da ste tu bili sve vreme. Osećanje da ste se podigli dolazi od drugog tela, ne od prvog. Za drugo telo ne postoji gravitacija, na taj način ćete u trenutku kad spoznate drugo telo osetiti izvesnu slobodu koja je nepoznata fizičkom telu. Sada ste u stanju da izlazite iz svog tela i da se vraćate.

To je drugi korak ukoliko hoćete da spoznate iskustva svog drugog tela. Metod nije težak. Poželite samo da budete izvan svog tela i bićete izvan njega. Sama želja je ispunjenje. Za drugo telo se ne ulaže nikakav napor zato što ne postoji gravitaciona sila. Za prvo telo to je teškoća zato što postoji gravitaciona sila. Ako želim da

dođem kod vas u kuću moram da se borim sa gravitacionom silom. Međutim, kad nema gravitacije, obična želja je dovoljna. To će se dogoditi.

Eterično telo je telo koje se aktivira u hipnozi. Prvo telo nije vezano za hipnozu; to je drugo telo. Tako osoba sa savršenim vidom može da oslepi. Ako hipnotičar kaže da ste oslepeli, vi ćete da oslepите samo zato što u to verujete. Na eterično telo se utiče; nagovor je upućen eteričnom telu. Na vaše drugo telo može da se utiče ukoliko ste u dubokom transu. Zdrav čovek može da se parališe samo ako mu se govori "vi ste paralisani". Hipnotičar ne sme da se služi rečima koje izazivaju sumnju. Ako kaže "izgleda da ste oslepeli", neće uspeti. On mora da bude potpuno siguran u to. Samo tako će nagovor delovati.

U drugom telu je zato dovoljno reći: "Izvan tela sam." Samo poželite da to budete i bićete izvan njega. Običan san pripada prvom telu. Prvo telo se – iscrpljeno dnevnim radom, napetošću – odmara. U hipnozi drugo telo odlazi na počinak. Kad ono ode na počinak vi možete sa njim da radite.

Razboleli ste se, imajte u vidu da sedamdeset i pet posto bolesti potiče od drugog tela i širi se na prvo. Drugo telo je do te mere podložno uticaju da studenti na prvoj godini medicine uvek oboljevaju od one bolesti o kojoj uče. Počinju da osećaju te simptome. Ako se uči o glavobolji, svako i neznajući krene u nutrinu i postavlja pitanje, "Da li me boli glava? Imam li te simptome?" Ulazak u nutrinu utiče na eterično telo, nagovor je primljen i glavobolja se projektuje, pojavila se.

Porodajni bol nije bol prvog već drugog tela. Putem hipnoze porodaj se stoga može učiniti potpuno bezbolnim – samo nagovorom. Postoje primitivna društva u kojima žene ne osećaju porodajne bolove zato što ta mogućnost nikad nije bila prisutna u njihovim umovima. Međutim, svaka vrsta civilizacije stvara zajedničke sugestije koje postaju deo očekivanja svakog njenog člana.

Pod hipnozom nema bolova. Čak se i hirurški zahvati mogu izvesti pod hipnozom bez bolova jer ako drugo telo prima nagovor da se neće pojaviti bolovi, bolova neće biti. Po meni svaka vrsta bolova i svaka vrsta zadovoljstva takođe potiče od drugog tela i širi se na prvo. Ako se nagovor izmeni, ista stvar koja je bila bolna može da postane prijatna i obrnuto.

Promenite nagovor, promenite eterični um i sve će se promeniti. Samo želite zdušno i dogodiće se. Potpuno je jedina razlika između želje i volje. Kad nešto potpuno želite, celim svojim umom, to postaje moć volje.

Ako potpuno želite da izađete iz svog fiziološkog tela, onda i možete da izađete. Tada postoji mogućnost da drugo telo upoznate iznutra, u suprotnom ne. Ako izađete iz svog fiziološkog tela, niste više između: unutar prvog i izvan drugog. Sada ste unutar drugog. Prvo telo nije.

Sada možete da postanete svesni drugog tela iznutra isto kao što ste postali svesni svog prvog tela iznutra. Budite svesni njegovog unutrašnjeg funkcionisanja, njegovih unutrašnjih mehanizama, unutrašnjeg života. Kad prvi put pokušate biće teško, ali potom ćete stalno biti unutar dva tela: prvog i drugog. Vaša pažnja će biti usmerena sada na dva carstva, dve dimenzije.

Tog trenutka kad uđete u drugo telo bićete na spoljnim granicama trećeg, astralnog. Što se astralnog tela tiče ne postoji potreba čak ni za bilo kakvom voljom. Dovoljna je samo želja da se bude unutra. Nema potrebe za potpunom. Ako hoćete da uđete unutra, možete to da učinite. Astralno telo je slično drugom magličasto, ali je prozirno. Tog trenutka stoga kad ste ispred njega bićete u njemu. Nećete čak ni znati da li ste unutra ili spolja zato što je granica prozirna.

Astralno telo je iste veličine kao prva dva tela. Sve do petog tela veličina se ne menja. Sadržaj se menja, ali veličina je uvek ista sve do petog tela. Kod šestog tela veličina prelazi u kosmičku. A sedmo telo nema ni veličinu, čak ni kosmičku.

Četvrto telo je potpuno bez zidova. Posmatrano iz trećeg tela nema čak ni prozirnog zida. Samo granica, bez zida, pa nema nikakvih teškoća da se u njega uđe niti potrebe za nekim metodom. Ko je dosegao treće telo vrlo lako će doći i do četvrtog.

Međutim, posle četvrtog tela javljaju se iste teškoće kao kad ste napuštali prvo telo, budući da mentalnog više nema. Peto telo je duhovno. Pre nego njega dosegnete ponovo nailazite na zid, ali ne na zid u istom smislu kakav je bio između prvog i drugog tela. Sada je to zid između različitih dimenzija. On je od druge ravni.

Četiri niža tela su sva vezana za jednu ravan. Podela je bila vodorava. Sada je vertikalna. Zato je zid između četvrtog i petog veći

od bilo kog između dva niža tela – budući da je naš uobičajeni način posmatranja vodoravan, a ne uspravan. Mi posmatramo s jedne na drugu stranu, a ne gore dole. Kretanje od četvrtog ka petom telu je kretanje od niže ka višoj ravni. Razlika nije između unutra i spolja, već između gore i dole. Sve dok ne počnete da upravljate pogled gore nećete moći da krenete ka petom telu.

Um uvek upravlja pogled na dole. Zato je joga protiv uma. Um teče na dole isto kao voda. Voda nikad nije korišćena kao simbol bilo kog duhovnog sistema zato što je njena prava priroda da teče na dole. Vatra je simbol mnogih sistema. Plamen se pruža prema gore; nikad nije usmeren na dole. Zato je za kretanje iz četvrtog u peto telo simbol vatra. Čovek mora da gleda gore; ne sme da obara pogled dole.

Kako gledati gore? Koji je to metod? Mora biti da ste čuli da u meditaciji oči moraju da budu upravljene gore prema *čakri adna*. Oči moraju da budu usmerene gore kao da hoćete da vidite unutrašnjost lobanje. Oči su samo simbol. Pravo pitanje je pitanje viđenja. Naše viđenje, sposobnost gledanja vezana je za oči, zato oči postaju sredstvo kojim se dolazi čak i do viđenja nutrine. Ako okrenete oči prema gore i vaše viđenje se upravlja prema gore.

Rada joga počinje sa četvrtim telom. Samo *hata* joga počinje sa prvim telom; druge joge počinju na drugim mestima. Teozofija počinje sa drugim telom, a drugi sistemi počinju sa trećim. Budući da civilizacija napreduje ka četvrtom telu, mnogi ljudi će biti u stanju da tu počnu. Međutim, oni će moći da koriste četvrto telo jedino ako su u prethodnim životima proradili prva tri. Svi koji proučavaju *rađa* jogu iz svetih spisa ili uče od svamija i gurua neznajući da li su ili nisu proradili svoja tri niža tela, neminovno će se razočarati budući da je nemoguće početi od četvrtog tela. Prvo se mora proći kroz prva tri. Tek tada može da se pojavi četvrto.

Četvrto je poslednje telo od kojeg se može početi. Postoje četiri joge: *hata* joga za prvo telo, *mantra* joga za drugo, *bhakti* joga za treće i *rađa* joga za četvrto. U drevnoj prošlosti svako je morao da počne sa prvim telom, međutim sada postoji mnogo vrsta ljudi: neko je u prethodnom životu stigao do drugog tela, neko drugi do trećeg itd. Ali, kad su u pitanju snovi, morate da počnete od prvog tela. Samo tada možete spoznati njihov svekoliki domet, njihov svekoliki spektar.

U četvrtom telu vaša svest mora da postane nalik vatri – mora da se izvija prema gore. Postoje mnogi načini da se to proverí. Na

primer, kad se um spušta prema seksu to je isto kao kad voda teče prema dole, zato što je središte seksa dole. U četvrtom telu čovek mora da počne da usmerava oči prema gore, a ne prema dole.

Ukoliko svest treba da ide gore, ona mora da počne od centra koji je iznad očiju, a ne ispod očiju. Postoji samo jedan centar iznad očiju odakle je moguć pokret na gore; čakra adna. Dva oka moraju da gledaju gore u pravcu trećeg oka.

Na treće oko se potseća na mnogo načina. U Indiji se devica i udata žena razlikuju po obojenom oboležju na trećem oku udate. Devica mora da gleda na dole ka centru seksa, međutim onog trenutka kad se uda ona mora da počne da usmerava pogled na gore. Prevaziđena seksualnost mora da zameni seksualnost. Kao pomagalo da ne zaboravi da gleda gore koristi se obojeni znak, *tilak*, na trećem oku.

Znak tilak se koristi na čelima veoma različitih ljudi: sanjasina, obožavatelja – koristi se veliki broj različitih znakova u boji. Moguće je, takođe, koristiti *čandan* – pastu od sandalovine. U trenutku kad se vaša dva oka usmere prema trećem oku u centru bukne veliki plamen; javlja se osećaj da nešto gori. Treće oko počinje da se otvara i mora da se hladi. Zato se u Indiji koristi pasta od sandalovine. Ona nije samo hladna; ona takođe poseduje i određeni miris koji je vezan za treće telo i njegovo transcendiranje. Hladnoća mirisa i određeno mesto gde se nalazi postaje vučna snaga prema gore, potsetnik na treće oko.

Ako zatvorite oči a ja stavim prst na mesto vašeg trećeg oka, ja zapravo neću dodirnuti treće oko, ali vi ćete početi da ga osećate. Čak je i takav pritisak dovoljan. Jedva dodir, samo nežno spuštanje prsta. Zato je dovoljan samo miris, nežan dodir i hladnoća čandana. Vaša će pažnja uvek biti usmerena od vaših očiju ka trećem oku.

Da bi se prošlo četvrto telo postoji samo jedna tehnika, jedan metod, a to je pogled usmeren prema gore. Kao metod se koristio *širšasan*, stoj na glavi, obrnuti položaj tela, zato što su oči obično usmerene na dole. Kad stojite na glavi oči su i dalje usmerene na dole, samo što je sad dole gore. Tok energije na dole promeniće se u tok prema gore.

To je razlog što neki u meditaciji, čak i ne znajući, zauzimaju obrnuti položaj. Počeće da rade širšasan zato što se menja tok energije. Njihov um je tako usmeren na tok energije prema dole da kad energija promeni smer toka oni osećaju nelagodnost. Kad počnu

da rade stoj na glavi oni se opet osećaju dobro zato što energija ponovo teče prema dole. Međutim, ona u stvari ne teče prema dole. U odnosu na vaše centre, vaše čakre, energija se kreće prema gore.

Širšasan se zato koristio kao metod da vas od četvrtog odvede do petog tela. Osnovna stvar koju treba da zapamtite jeste pogled usmeren na gore. To se može postići *tratakam* – zurenjem u nepomičan objekat, usredsređivanjem na Sunce, na bilo koji od velikog broja mogućih objekata. Međutim, bolje je usmeriti se prema nutrini. Samo zatvorite oči!

Ali, prvo, prvo morate da prodete četiri tela. Samo tada to može biti od pomoći, u suprotnom je beskorisno. U suprotnom može da bude uznemiravajuće, može da izazove razne vrste mentalnih oboljenja, jer će uzdrmati svekoliku doslednost sistema. Četiri tela gledaju prema dole, a vašim unutrašnjim umom vi gledate prema gore. Sva je prilika da se na taj način izazove šizofrenija.

Po meni, šizofrenija je posledica toga. Zato obična psihologija ne može dublje da razume šizofreniju. Šizofreni um radi istovremeno u suprotnim smerovima: stoji spolja i posmatra unutra; stoji spolja pogleda usmerenog gore. Celi vaš sistem mora da bude u skladu. Ako niste upoznali svoje fizičko telo iznutra, onda vaša svest mora da bude okrenuta prema dole. To je zdravo; podešenost je ispravna. Ne smete nikad um koji ide prema spolja da usmeravate prema gore inače je posledica šizofrenija, podela.

Osnovni razlog što se kod ljudi javlja podeljena ličnost su naše civilizacije, naše vere. One se nisu bavile potpunim skladom. Postoje učitelji koji čak i ljude koji nisu prodrli ni unutar svog vlastitog fizičkog tela podučavaju metodama za kretanje na gore. Ti metodi počinju da daju rezultate i deo čoveka ostaje izvan vlastitog tela dok se drugi deo kreće prema gore. To dovodi do razdvajanja ta dva dela, taj čovek će postati dve ličnosti: ponekad jedna, ponekad druga; Džekil i Hajd.

Velika je verovatnoća da jedna osoba postane sedam ličnosti istovremeno. Tada je rasep potpun. Ona je postala sedam različitih energija. Jedan njen deo se kreće prema dole, držeći se prvog tela; drugi se drži drugog tela, sledeći trećeg. Jedan deo ide prema gore; drugi na neko drugo mesto. Ta osoba više nema središte.

Gurdijev je imao običaj da kaže da je takva osoba nalik kući čiji je gospodar odsutan a svaki sluga tvrdi da je on gospodar. Niko to ne može da porekne budući da je sam gospodar odsutan. Kad neko dođe

i zakuca na vrata, sluga koji je najbliži postaje gospodar. Sledećeg dana drugi sluga otvori vrata i tvrdi da je gospodar.

Šizofreničar nema središte. Svi smo mi nalik tome! Prilagodili smo se društvu i to je sve. Razlika je samo u stepenu. Gospodar je odsutan ili spava i svaki naš deo polaže pravo na to mesto. Kad se javi seksualni poriv, seks postaje gospodar. Smrtnost, porodica, vera – sve će se poricati. Seks će postati apsolutni vlasnik kuće. A potom, kad poriv utihne, sledi nezadovoljstvo. Razum preuzima vlast i kaže, "Ja sam gospodar." Sada će razum polagati pravo na celu kuću i poreći da je seks kod kuće.

Svako polaže pravo na celu kuću. Kad se pojavi gnev, on postaje gospodar. Tada nema razuma, nema svesti. Ništa se ne može pomešati sa gnevom. Zbog toga ne možemo da razumemo druge. Osoba koja voli i razbesni se i odjednom nema više ljubavi. Tada smo u nedoumici kako da je shvatimo, da li voli ili ne. Ljubav je bila samo sluga a gnev je takođe samo sluga. Gospodar je odsutan. Zato obično ne možete da se oslonite na bilo koga. On nije svoj gospodar; svaki sluga može da preuzme mesto. On nije jedan; on nije jedinstvo.

Ono što hoću da kažem jeste da čovek ne treba da eksperimentiše sa tehnikama usmeravanja pogleda na gore dok nije prošao svoja prva četiri tela. U suprotnom će se stvoriti rasep koji će biti nemoguće premostiti i čovek će morati da sačeka sledeći život da bi ponovo počeo. Bolje je primenjivati tehnike koje počinju od početka. Ukoliko ste prošli kroz svoja prva tri tela u prošlim rođenjima, onda ćete ih sada proći u trenutku. Neće biti nikakvih teškoća. Teritorija vam je poznata; znate put. U trenutku će se pojaviti pred vama. Prepoznacete ih – prošli ste ih! Tada možete da krenete dalje. Istrajavam zato na tome da se uvek počne od prvog tela. Svako!

Krenuti od četvrtog tela je veoma značajno. Do četvrtog tela ste čovek. Sada postajete nadčovek. U prvom telu ste samo životinja. Čovečanstvo počinje da postoji tek sa drugim telom. A tek u četvrtom dolazi do potpunog procvata. Civilizacija nikad nije prevazišla četvrto telo. Izvan četvrtog tela znači izvan čoveka. Hrista ne možemo da svrstamo kao ljudsko biće. Buda, Mahavira, Krišna su izvan čoveka. Oni su nadljudi.

Pogled usmeren prema gore je skok od četvrtog tela. Kad posmatram svoje prvo telo spolja, samo sam životinja sa mogućnošću da budem čovek. Jedina je razlika u tome što mogu da postanem čovek

a životinja ne može. U sadašnjim prilikama i čovek i životinja su ispod čovečanstva, podljudi. Međutim, imam mogućnost da to prevazidem. Od drugog tela nadalje počinje procvat ljudskog bića.

Nama čak i neko u četvrtom telu deluje nadljudski. On to nije. Ajnštajn i Volter deluju kao nadljudi, ali oni to nisu. Oni su potpuni procvat ljudskog bića a mi smo *ispod* ljudskog, pa su oni iznad nas. Međutim oni nisu iznad ljudskog. Samo su Buda, Hrist ili Zaratustra više od ljudskog. Usmeravajući svoj pogled od četvrtog tela prema gore, uzdižući svoju svest prema gore, oni su prešli granice uma; transcendirali su mentalno telo.

Postoje poređenja vredna našeg razumevanja. Muhamed usmeravajući pogled prema gore kaže da mu je došlo nešto odozgo. Mi tumačimo to *odozgo* geografski pa nebo postaje prebivalište bogova. Nama *gore* znači nebo; *dole* sloj ispod zemlje. Međutim, kad tako tumačimo znači da nismo razumeli simbol. Kad Muhamed gleda prema gore on ne usmerava pogled prema nebu; on okreće pogled prema čakri adna. Kad kaže da mu je nešto došlo odozgo, on ispravno oseća. Međutim, 'gore' za nas ima drugačije značenje.

Na svakoj slici Zaratustra upravlja pogled prema gore. Njegove oči nikad ne gledaju dole. Njegov pogled je bio upravljen prema gore kad je prvi put video božansko. Božansko mu se približilo u vidu plamena. Zato Persijanci obožavaju vatru. To osećanje vatre dolazi od čakre adna. Kad je pogled usmeren na gore, u toj tački se oseća vatra, kao da sve gori. Zahvaljujući toj vatri vi se preobražavate. Niže biće sagoreva, prestaje da bude, a više biće se rada. To se podrazumeva pod "prolaskom kroz vatru".

Posle petog tela ulazite u još jedno carstvo, drugu dimenziju. Od prvog do četvrtog tela kretanje je od spolja prema unutra; od četvrtog do petog je od dole prema gore; od petog je od ega ka ne-egu. Sada se menja dimenzija. Nije više pitanje spolja, unutra, dole, gore. Pitanje je 'ja' i 'ne-ja'. Sada pitanje glasi postoji li središte ili ne.

Čovek je sve do petog tela bez središta – podeljen na različite delove. Samo za peto telo postoji središte: jednina, jedinstvo. Međutim, središte postaje ego. To središte će sada postati smetnja daljem napretku. Morate da napustite svaki most koji ste prešli. Bili su od pomoći za prelazak, ali postaće prepreka ako se za njih vezujete.

Posle petog tela središte mora da postoji. Gurdijev kaže da je peto središte kristalizacija. Tu nema slugu; gospodar je preuzeo komandu. Sada je gospodar gospodar. On se probudio; vratio se. Kad je gospodar prisutan, sluge se povlače; učute.

Kad udete u peto telo dolazi do kristalizacije ega. Međutim tada, da bi dalje napredovanje bilo moguće, ta kristalizacija mora da nestane, da se izgubi u praznini, u kosmičkom. Samo ko poseduje može da izgubi, zato je besmisleno govoriti o nestajanju ega pre petog tela. Nema ego, kako onda da ga izgubite? Ili, može da se kaže da imate suviše ega, svaki sluga ima ego. Posedujete više ega, više ličnosti, više duša, ali ne jedinstveni ego.

Ne možete da izgubite ego budući da ga nemate. Bogat čovek može da se odrekne svog bogatstva, ali ne i siromah. On nema čega da se odrekne, nema šta da izgubi. Međutim, postoje siromašni ljudi koji razmišljaju o odricanju. Bogat čovek se boji odricanja zato što poseduje nešto što može da izgubi, a siromah je uvek spreman na odricanje. On je spreman, ali nema čega da se odrekne.

Peto telo je najbogatije. Ono je vrhunac svega što je moguće ljudskom biću. Peto telo je vrhunac individualnosti, vrhunac ljubavi, saosećanja, svega što je vredno. Trnje je prošlost. Sada se i cvet mora izgubiti. Tada će ostati samo miris, nema više cveta.

Šesto telo je carstvo mirisa, kosmičkog mirisa. Nema cveta, nema središta. Krug, ali bez središta. Može se reći da je sve postalo središte, ili da sada nema više središta. Samo rečito osećanje postoji. Nema rascepa, nema podele – čak ni podele pojedinca na "ja" i "ne-ja", "ja" i "drugi". Nikakva podela ne postoji.

Pojedinac znači može da se izgubi na dva načina: jedan, šizofren, rascepljen na mnoge podličnosti; i drugi, kosmički – izgubljen u vrhunskom, izgubljen u velikom, najvećem, Brahmi; izgubljen u prostoru. Sada cvet nije, ali miris jeste.

I cvet je uznemirenje, ali kad samo miris jeste, to je savršenstvo. Sada više nema izvora, pa ne može umreti. Besmrtan je. Sve što ima izvor umreće, ali sada cvet nije, znači nema izvora. Miris nema uzroka, pa nema smrti i nema granica. Cvet ima svoja ograničenja; miris je neomeđen. On nema prepreka. On se širi i širi i izlazi izvan.

Posle petog tela više se ne postavlja pitanje gore, dole, na stranu, unutra, spolja. Postavlja se pitanje da li biti sa egom ili bez ega. A ego je najteže izgubiti. Ego nije problem sve do petog tela budući da napredovanje ispunjava ego. Niko ne želi da bude šizofren; svako

više voli da poseduje kristalizovanu ličnost. Svaki *sadhaka*, svaki tragač, stoga, može da napreduje do petog tela.

Ne postoji metod za napredovanje dalje od petog tela zato što je svaki metod vezan za ego. Onog trenutka kad posegnete za metodom, ego jača. Zato svako ko se bavi prevazilaženjem petog tela govori o ne-metodi. Govori o ne-načinu, ne-tehnici. Sada nema više *kako*. Posle petog tela nijedan metod nije moguć.

Neki metod možete da koristite do petog tela, ali posle toga nijedan metod nije od koristi zato što *korisnik* treba da se izgubi. Ako upotrebite nešto, korisnik će ojačati. Njegov ego će nastaviti da se kristalizira; postaće nukleus kristalizacije. Zato oni koji su ostali u petom telu govore da su beskrajne duše, beskrajni duhovi. Oni razmišljaju o svakom duhu kao da je atom. Dva atoma ne mogu da se sretnu. Oni su bez prozora, bez vrata; zatvoreni prema svemu spolja izuzev prema sebi.

Ego nema prozore. Možete da upotrebite Lajbnicovu reč: 'monade'. Oni koji ostanu u petom telu postaju *monade*: atomi bez prozora. Sada ste sami i sami i sami.

Međutim, taj kristalizirani ego treba da se izgubi. Kako da se izgubi kad ne postoji metod? Kako da se prevaziđe kad nema staze? Kako pobeći od njega? Nema vrata. Zen monasi govore o kapiji bez kapije. Nema više kapije, a ipak treba je proći.

Šta valja činiti? Kao prvo: ne poistovetite se sa tom kristalizacijom. Budite samo svesni tog zatvorenog doma "ja". Samo budite toga svesni – ne činite ništa – i eto eksplozije! Prevazićete je.

U zenu postoji parabola...

Jaje guske se stavi u bocu. Guska se izlegne iz tog jajeta i počne da raste, ali grlić flaše je tako mali da guska ne može da izade iz boce. Ona raste i raste i boca je isuviše mala da bi u njoj živela. Ili se boca mora uništiti da bi se spasila guska, ili će guska umreti. Tragač pita: "Šta valja učiniti? Ne želimo da izgubimo ni jedno ni drugo. Valja da se spase guska ali i boca. Šta da se čini?" To je pitanje koje postavlja peto telo. Kad nema izlaza a guska raste, kad je kristalizacija očvrstnula, šta tada činiti?

Tragač ulazi u sobu, zatvara vrata i počinje da razmišlja o tome. Šta učiniti? Postoje naizgled samo dve mogućnosti: ili razbiti bocu i spasiti gusku, ili pustiti da guska umre i spasiti bocu. Meditant nastavlja da razmišlja i razmišlja. Smisli nešto, ali odbaci pomisao jer nema načina da se to uradi. Učitelj ga vraća nazad da još razmišlja.

Tokom mnogih noći i mnogih dana tragač razmišlja, ali nema načina da se to ostvari. Konačno dolazi trenutak kad razmišljanje prestane. On izleće vičući: "Eureka! Guska je izašla!" Učitelj nikad ne pita kako, budući da je sve glupost.

Tako posle petog tela problem postaje zen koan. Potrebno je samo biti svestan kristalizacije – i guska je napolju! Dode trenutak kad ste napolju; nema "ja". Kristalizacija je postignuta i izgubljena. Za peto telo je kristalizacija – središte, ego – suštinski. Kao prolaz, kao most, to je bila nužnost; na drugi način se ne bi prošlo kroz peto telo. Sada, međutim, više nije potrebno.

Postoje osobe koje su postigle peto telo a da nisu prošle kroz četvrto. Osoba koja poseduje mnoga bogatstva dosegla je peto telo; ona se kristalizirala na neki način. Osoba koja je postala predsednik neke države se kristalizirala na neki način. Hitler, Musolini su se kristalizirali na neki način. Međutim, kristalizacija se odvija u petom telu. Ukoliko četiri niža tela nisu u skladu sa petim, onda kristalizacija prerasta u bolest. Mahavira i Buda su se kristalizirali, ali njihova kristalizacija je drugačija.

Svi čeznemo da ispunio ego zato što je naša najveća potreba da dosegne peto telo. Međutim, ako izaberemo prečicu, na kraju ćemo se izgubiti. Najkraći put je preko bogatstva, moći, politike. Ego se može postići, ali to je lažna kristalizacija; ona nije u skladu sa potpunom ličnošću. To je kao kurje oko koje se napravi na vašem stopalu i kristalizira se. To je lažna kristalizacija, neprirodna izraslina, bolest.

Ako guska izade iz petog, naći ćete se u šestom telu. Od petog do šestog tela je carstvo tajne. Do petog tela mogu da se koristiti naučne metode, pa je stoga joga od koristi. Međutim, posle toga ona nema značaja, budući da je joga metodologija, naučna tehnika.

U petom telu je zen od velike koristi. To je metod za prelazak iz petog u šesto telo. Zen je doživeo procvat u Japanu ali je njegov osvit u Indiji. On vuče korene iz joga. Joga se rascvetala u zen.

Zen je bio vema privlačan Zapadu budući da je ego Zapdnjaka, u izvesnom smislu, kristaliziran. Na Zapadu su gospodari sveta; oni poseduju sve. Međutim, ego se kristalizirao pogrešnim procesom. On se nije razvio transcendiranjem prvih četiri tela. Zen je stoga postao privlačan za Zapad, ali on neće pomoći budući da je kristalizacija ostvarena na pogrešan način. Gurdijev je od veće pomoći

Zapadu zato što on radi od prvog tela ka petom. On nije od pomoći posle petog tela. Samo do petog, do kristalizacije. Njegovim tehnikama možete da ostvarite pravu kristalizaciju.

Zen je bio samo zabava za Zapad zato što mu koreni nisu tu. Zen je na Istoku prošao dugi proces razvoja počevši od hata joga i kulminirajući u Budi. Prošle su hiljade i hiljade godina poniznosti; ne ega već pasivnosti, ne pozitivnog delanja već prijemljivosti – dugog vremena ženskog uma, prijemljivog uma. Zen može biti od koristi na Istoku zato što su drugi metodi, drugi sistemi radili na četiri niža tela. Ta četiri tela postali su koreni i zen je mogao da procveta.

Zen je danas postao gotovo beznačajan u Japanu. Razlog je što je Japan gotovo potpuno postao Zapad. Nekada su Japanci bili najponizniji ljudi, ali sada je njihova poniznost samo predstava. To više nije deo njihove srži. Zen se iskorenio u Japanu i postao popularan sada na Zapadu. Međutim, on je popularan samo zbog lažne kristalizacije ega.

Na putu od petog ka šestom telu zen je od velike koristi. Međutim, samo tada, ni pre ni posle. Potpuno je beskoristan za druga tela, čak štetan. Držati časove na univerzitetkom nivou u osnovnoj školi ne samo da nije od koristi već može da bude i štetno.

Ukoliko koristite zen pre petog tela možete da iskusite *satori*, ali to nije *samadhi*. Satori je lažni samadhi. To je uvid u samadhi, ali samo uvid. Kad je u pitanju četvrto telo – mentalno telo – satori može da razvije umetničku, estetsku crtu. Razviće u vama osećanje lepote; stvorice osećanje da vam je dobro, ali vam neće pomoći u kristalizaciji. Neće vam pomoći u prelasku iz četvrtog u peto telo.

Zen je koristan samo posle kristalizacije. Guska je izvan boce neznajući *kako*. Međutim, samo tada može da se primeni, tek pošto su se koristili mnogi drugi metodi. Slikar može da slika zatvorenih očiju; može da slika kao da je to igra. Glumac može da glumi kao da ne glumi. Gluma, zapravo, postaje savršena tek kad deluje da nije gluma. Ali, za to je potrebno mnogo godina rada, mnogo godina vežbe. Sada je glumac potpuno opušten, ali ta opuštenost se ne postiže za jedan dan. Ona zahteva vlastite metode.

Hodamo, ali nikad ne znamo kako to postizemo. Ako vas neko upita kako hodate vi odgovarate, "Samo hodam. Nema tu nikakvog *kako*. Međutim, *kako* je tu kad dete počinje da hoda. Ono uči. Kad bi ste detetu rekli da za hodanje nije potreban nikakav metod – "samo hodaj!" – to bi bila glupost. Dete to ne bi razumelo. Krišnamurti je

govorio na taj način, govorio je odraslima sa dečijim umovima: "Umete da hodate. Samo hodajte!" Ljudi slušaju. Očarani su. Jednostavno! Hodati ne koristeći nikakv metod. Svako, stoga ume da hoda.

I Krišnamurti je postao privlačan na Zapadu i to samo zbog toga. Ako obratite pažnju na hata jogu ili mantra jogu ili bhakti jogu ili rada jogu ili tantru, sve to izgleda tako dugačko, mukotržno, tako teško. Potrebni su vekovi rada, rođenja i rođenja. Oni ne mogu da čekaju. Neka prečica, nešto na brzinu mora da postoji. Zato im je Krišnamurti privlačan. On kaže, "Samo hodajte. Ušetaćete u Boga. Nema metode." Međutim najmučnije je dostići ne-metod. Glumiti kao da ne glumiš, govoriti kao da ne govoriš, hodati nenaporno kao da ne hodaš, zasnovano je na dugotrajnom naporu.

Rad i napor su nužni; oni su potrebni. Ali, oni imaju granicu. Oni su potrebni do petog tela, ali su beskorisni na putu od petog do šestog. Nikud nećete stići; guska nikad neće izaći.

To je problem sa indijskim joginima. Njima je teško da prođu peto telo zato što su očarani metodama, hipnotisani metodama. Uvek su se služili metodama. Postoji jasna nauka sve do petog tela i oni su lako napredovali. Bio je to napor – ali su mogli to da ostvare! Nije važno koliki napor je bio potreban, to im nije bio problem. Nije važno koliki je trud, oni su mogli da ga ulože. Međutim u petom telu moraju da pređu iz carstva metoda u ne-metod. Sada su u nedoumici. Sednu, zaustave se. Za mnoge tragače peto telo označi kraj.

Zato se govori o pet tela, a ne o sedam. Oni koji su stigli samo do petog misle da je tu kraj. To nije kraj; to je novi početak. Sada se valja pokrenuti od individualnog ka ne-individualnom. Zen, ili metodi nalik zenu, ako se rade bez napora mogu biti od koristi.

Zazen znači samo sedeti, ne raditi ništa. Čovek koji je radio mnogo to ne može da shvati. Samo sedeti i ne raditi ništa! To je nepojmljivo. Gandhi nije mogao to da pojmi. On kaže, "Okreću moj točak. Nešto se mora raditi. To je moja molitva, moja meditacija." Ne-delanje njemu znači ne raditi ništa. Ne-delanje poseduje vlastito carstvo, vlastito blaženstvo, vlastito podešavanje, ali to je na putu od petog ka šestom telu. Pre toga se ne može razumeti.

Od šestog ka sedmom telu nema čak ni ne-metode. Metod je izgubljen u petom telu, a ne-metod u šestom. Jednog dana se jednostavno zateknete u sedmom telu. Čak je i kosmos nestao; samo

ništavilo jeste. Jednostavno se dogodi. To se dogodi na putu od šestog ka sedmom telu. Neuzrokovano, neznano.

Samo kad je neuzrokovano ono nije vezano za ono što prethodi. Da postoji uzrok postojao bi kontinuitet i biće ne bi moglo da se izgubi čak ni u sedmom telu. Sedmo telo je potpuno nebvstvovanje: nirvana, praznina, ne-postojanje.

Ne postoji mogućnost kontinuiteta u kretanju od postojanja ka ne-postojanju. To je samo neuzrokovani skok. Da postoji uzrok postojao bi kontinuitet i bilo bi isto kao šesto telo. Zato o kretanju od šestog ka sedmom telu ne može čak ni da se govori. To je prekid, jaz. Nešto je bilo i nešto sad jeste – ali ne postoji veza između toga dvoga.

Nešto je samo nestalo i nešto se pojavilo. Između toga nema veze. Kao da je na jedna vrata gost izašao a drugi gost ušao sa druge strane. Odlazak jednog nije ni u kakvoj vezi sa dolaskom drugog. Oni nisu povezani.

Sedmo telo je vrhunac, zato što ste sada prevazišli svet uzroka. Dosegli ste prvobitni izvor, ono što je postojalo pre postanka i što će biti posle uništenja. Stoga između šestog i sedmog tela nema čak ni ne-metode. Ništa nije od koristi; sve može da predstavlja smetnju. Između kosmičkog i ništavila samo je događaj: neuzrokovani, nepripremljeni, netražen.

To se događa trenutno. Potrebno je samo zapamtiti jedno: ne smete se vezivati za šesto telo. Vezivanje će vas sprečiti da odete u sedmo telo. Ne postoji pozitivan način da dospete do sedmog tela, ali može da postoji negativna smetnja. Možete se vezati za Brahma, kosmos. Možete reći, "Dosegao sam!" Ko kaže da je dosegao ne može da uđe u sedmo telo.

Ko kaže, "Znao sam", ostaje u šestom telu. Oni koji su napisali *Vede* ostali su u šestom telu. Samo je Buda prošao šesto telo zato što je rekao, "Ne znam." On odbija da odgovori na konačna pitanja. On kaže "Niko ne zna. Niko nikad nije znao." Budu nisu mogli da shvate. Oni koji su ga čuli rekli su, "Ne, naši učitelji su znali. Oni kažu Brahma jeste." Ali, Buda govori o sedmom telu. Nijedan učitelj ne može da kaže da je spoznao sedmo telo zato što tog trenutka kad to kažete gubite vezu sa njim. Kad spoznate, ne možete to da kažete. Do šestog tela simboli mogu da izraze, ali ne postoji simbol za sedmo telo. To je samo praznina.

U Kini postoji hram koji je potpuno prazan. U njemu nema ničeg: ni likova, ni svetih spisa, ničeg. To su samo prazni, goli zidovi. Čak i sveštenik obitava napolju. On kaže, "Sveštenik može da bude samo izvan hrama; on ne može da bude unutra." Ako upitate sveštenika gde je božanstvo hrama on će reći, "Vidi ga!" – a tamo praznina; nema nikog. On će reći, "Gledaj! Ovde! Sada!" a tamo samo ogoljen, prazan hram.

Ako tražite predmete ne možete iz šestog da predete u sedmo telo. Postoje negirajuće pripreme. Potreban je negirajući um, um koji ničemu ne teži – čak ni mokši, čak ni spasenju, čak ni nirvani, čak ni istini; um koji ništa ne čeka – čak ni Boga, Brahmū. Samo jeste, bez težnje, bez čežnje, bez želje. Samo jeste. Tada se dogodi... čak i kosmos nestane.

U sedmo telo možete da ulazite postepeno. Počnite od fizičkog i radite u eteričnom, potom astralnom, mentalnom i duhovnom telu. Sve do petog tela možete da radite, a posle, posle petog, samo budite svesni. Tada delanje nije važno; svest je važna. I konačno, na putu od šestog ka sedmom čak ni svest nije važna. Samo jeste, biti. To je potencijal našeg semena. To je naš potencijal.

8.

*POSTATI
I BITI*

*Molimo Te kaži nam nešto o napetosti i
opuštanju sedam tela.*

Postojanje je praizvor svekolike napetosti. Čovek se stalno upinje da postane nešto; niko ne može da uživa u sebi kakav jeste. Biće se ne prihvata, biće se poriče, a nešto drugo se uzima kao ideal čijem se ostvarenju teži. Osnovnu napetost stoga uvek proizvodi razlika između toga što jeste i onog što želite da postanete.

Želite da postanete nešto. Napetost znači da niste zadovoljni sa onim što jeste, i čeznete da budete ono što niste. Napetost stvara razlika između to dvoje. Ono što želite da postanete je pritom zanemarljivo. Nije važno da li želite da postanete imućni, slavni, moćni ili želite da budete slobodni, oslobođeni, da budete božanski, čak i kad čeznete za spasenjem, *mokšom*, napetost će se uvek pojaviti.

Napetost stvara svaka želja da se nešto ostvari u budućnosti što se pritom razlikuje od onog *kakvi jeste*. Što je ideal manje ostvarljiv, to je neminovno veća napetost. Čovek koji je materijalista obično nije toliko napet kao čovek koji je pobožan, zato što pobožan čovek čezne za nemogućim, za dalekim. Razdaljina je tako velika da samo velika napetost može da popuni jaz.

Napetost znači jaz između onog što jeste i što želite da budete. Ako je jaz veliki i napetost će biti velika. Ako je jaz mali, napetost će biti mala. A ako jaza uopšte nema, znači da ste zadovoljni onim što jeste. Drugim rečima, ne čeznete da budete ništa drugo do ono što jeste. Vaš um tada postoji *u trenutku*. Nema razloga za napetost:

ugodno vam je sa sobom. Vi ste u Taou. Po meni, ako nema jaza znači da ste pobožni, da ste u *dharmi*.

Jaz može imati više slojeva. Ako je čežnja fizička, napetost će biti fizička. Ako težite određenom telu, određenom obliku – ako čeznete za nečim drugim od onog što jeste na fizičkoj ravni – napetost je tada u vašem fizičkom telu. Neko želi da bude lepši. Telo tada postaje napeto. Ta napetost počinje u prvom telu, fiziološkom, ali je uporna, stalna, može da prodre dublje i raširi se na druge omotače bića.

Ako čeznete za psihičkim moćima, napetost počinje na psihičkoj ravni i širi se. To širenje nalikuje onom kad bacite kamen u jezero. On pada na određenom mestu u vodu, ali vibracije koje izazove širiće se u beskonačno. Napetost, stoga, može da počne u bilo kom od sedam tela, ali je prvobitni izvor uvek isti: jaz između stanja koje jeste i stanja za kojim se čezne.

Napetost se rada ako imate određenu vrstu uma i želite da ga promenite, preobrazite – ako želite da budete mudriji, pametniji. Napetosti nema jedino kad sebe prihvatimo u potpunosti. To potpuno prihvatanje je čudo, jedino čudo. Jedino što može da iznenadi jeste osoba koja je u potpunosti prihvatila sebe.

Samo postojanje je ne-napetost. Napetost se javlja uvek zbog pretpostavljenih, ne-postojećih mogućnosti. U sadašnjosti nema napetosti; napetost je uvek okrenuta budućnosti. Ona proističe iz mašte. Sebe možete da zamislite kao nešto drugo nego što jeste. Ta mogućnost koja je zamišljena stvoriće napetost. Što je osoba maštovitija, to je veća napetost moguća. Mašta je postala rušilačka.

Mašta može da bude i konstruktivna, stvaralačka. Ako se vaša svekolika sposobnost zamišljanja usmeri na sadašnjost, na trenutak, a ne na budućnost, onda svoje postojanje možete da vidite kao poeziju. Vaša mašta ne stvara čežnju; ona se primenjuje u životu. Življenje u sadašnjosti je izvan napetosti.

Životinje nisu napete, drveće nije napeto, budući da nemaju sposobnost da maštaju. Oni su ispod napetosti, a ne izvan nje. Njihova napetost je samo mogućnost; nije se ostvarila. Oni se razvijaju. Doći će će trenutak kada će napetost eksplodirati u njihovim bićima i oni će početi da čeznu za budućnošću. To će se nužno dogoditi. Mašta postaje aktivna.

Prva stvar zbog koje mašta postaje aktivna jeste budućnost. Stvarate slike i budući da one ne odgovaraju stvarnosti, nastavljate da stvarate nove i nove slike. Ali, kad je u pitanju sadašnjost, obično

niste u stanju da shvatite maštu vezanu za nju. Kako možete da budete maštoviti u sadašnjosti? Izgleda da nema potrebe. To mora da se shvati.

Ukoliko možete da budete *svesno prisutni* u sadašnjosti, onda nećete živeti u svojoj mašti. Tada će mašti biti dopušteno da stvara u sadašnjosti. Potrebna je samo prava usmerenost. Kad je mašta usmerena na stvarnost ona postaje stvaralačka. Stvaralaštvo može da se ispolji u bilo kom obliku. Ako ste pesnik, biće to eksplozija poezije. Poezija neće biti čežnja za budućnošću, već izraz sadašnjosti. Ili, ako ste slikar, eksplozija će biti slikarska. Slika neće biti nešto što ste vi zamislili, već nešto što ste spoznali i proživeli.

Sadašnjost vam je data kad ne živite u mašti. Možete da je izrazite, ili možete da se povučete u tišinu.

Ta tišina više neće biti uobičajena mrtva tišina. Ta tišina je izraz sadašnjeg trenutka. Trenutak je tako dubok da se može izraziti samo kroz tišinu. Čak ni poezija nije podesna, slika nije podesna. Nikakav izraz nije moguć. Tišina je jedini izraz. Ta tišina nije nešto negativno, već naprotiv pozitivni procvat. Nešto je procvat u vama, cvet tišine, a kroz tu tišinu izraženo je sve ono što živite.

Još se nešto mora shvatiti. Ovaj izraz sadašnjosti putem mašte nije ni maštanje o budućnosti, ni odgovor na prošlost. Ono nije izraz nikakvog iskustva koje je bilo poznato. To je iskustvo iskustva – kako ga živite, kako vam se događa. Nije proživljeno iskustvo, već živi proces iskušavanja.

Iskustvo i iskušavanje nisu dve stvari. To je jedno te isto. Nema slikara. Samo iskušavanje postaje slikar; samo iskušavanje je izrazilo sebe. Niste vi tvorac. Vi ste stvaralaštvo, živuća energija. Niste pesnik; vi ste poezija. Iskustvo nije ni za budućnost ni za prošlost; nije ni iz budućnosti, niti iz prošlosti. Sam trenutak je postao večnost, i sve proističe iz njega. To je procvat.

To cvetanje će imati sedam slojeva, isto kao što napetost ima sedam slojeva. Postojeće u svakom telu. Na primer, Ako se dogodi na fiziološkoj ravni, postaće lepi u sasvim novom smislu. Ta lepota nije u obliku već u bezobličju, ne vidljiva već u nevidljivom. Ukoliko možete da osetite taj trenutak ne-napetosti u svom telu, spoznaćete ugodnost kakvu ranije niste poznavali, pozitivnu ugodnost.

Poznata su nam stanja ugodnosti koja su negativna: negativna u smislu da kad nismo bolesni mi kažemo da smo zdravi. To zdravlje je jednostavna negacija bolesti. U tome nema ničeg pozitivnog; samo

bolest nije prisutna. Medicinska odrednica zdravlja je da ste zdravi ukoliko niste bolesni. Međutim, zdravlje ima i pozitivnu dimenziju. To nije samo odsustvo bolesti; to je prisustvo zdravlja.

Vaše telo može da bude ne-napeto samo ako živite u postojanju od trenutka do trenutka. Ako jedete i taj trenutak postane večnost, nema ni prošlosti ni budućnosti. Sam proces jedenja je sve što jeste. Ne radite ništa; postali ste rad. Neće biti napetosti; vaše telo će se osećati ispunjeno. Ili, vodite ljubav a seks nije samo oslobađanje seksualne napetosti već pozitivan izraz ljubavi – ako taj trenutak postane potpun, celina, vi ste u potpunosti – tada ćete spoznati pozitivnu ugodnost u svom telu.

Ako trčite i trčanje postane potpunost vašeg postojanja; ako *ste* osećanja koja vam dolaze, ne nešto odvojeno od njih već jedno sa njima; ako nema budućnosti, ako se ne trči prema nekom cilju, kad je trčanje samo sebi cilj – tada ćete spoznati pozitivnu ugodnost. Tada je vaše telo ne-napeto. Na fiziološkom nivou ste spoznali trenutak ne-napetog življenja.

Sve ovo važi za svako od sedam tela. Razumeti trenutak ne-napetosti u prvom telu je lako zato što već znamo da su za telo moguće dve stvari: bolest, pozitivno oboljenje; negativno određeno kao neugodnost i odsustvo bolesti. To smo već naučili, pa možemo da shvatimo i treću mogućnost, pozitivnu ugodnost, zdravlje. Međutim, malo je teže shvatiti šta je ne-napetost u drugom telu, eteričnom, budući da o njemu još ništa ne znate. Ipak, izvesne stvari se mogu razumeti.

Snovi se u osnovi odnose na drugo telo, eterično. Obično kad razgovaramo o snovima onda govorimo o snovima eteričnog tela. Međutim, ako vaše fizičko telo živi u napetosti, onda će ono stvarati brojne snove. Na primer, ako ste gladni ili postite, stvara se određena vrsta snova. To je fiziološko snevanje. Ono se ne tiče eteričnog tela.

Eterično telo ima vlastitu napetost. Eterično telo nam je poznato samo u snovima, pa ako je eterično telo napeto, san prerasta u košmar. Sada ćete čak i u snu biti napeti; napetost vas prati.

Prva napetost u eteričnom telu odnosi se na ispunjenje vaših želja. Svi sanjamo o ljubavi. Seks je fiziološka pojava; ljubav nije. Ljubav nema nikakve veze sa fizičkim telom, ona je vezana za eterično telo; ali ako je neispunjena, onda čak i fizičko telo može zbog toga da pati. Nema samo vaše fizičko telo potrebe koje se

moraju zadovoljiti, potrebe ima i vaše eterično telo. Ono ima vlastitu glad; njemu je takođe potrebna hrana. Ta hrana je ljubav.

Svi sanjamo o ljubavi, ali nikad nismo zaljubljeni. Svako sanja o ljubavi – kako bi trebalo da bude, sa kim bi trebalo da se ostvari – i svi su razočarani. Ili sanjamo o budućnosti ili, nezadovoljni, o prošlosti; ali nikad ne volimo.

Postoje takođe i druge napetosti u eteričnom telu, ali ljubav je ona koju je najlakše razumeti. Ako možete da volite u trenutku, tada se u eteričnom telu rada ne-napetost. Međutim ne možete da volite u trenutku ako imate zahteve, očekivanja, uslove za ljubav, zato što se zahtevi, očekivanja i uslovi tiču budućnosti.

Sadašnjost je izvan naših odrednica. Takva je kakva je. Ali od budućnosti možete da očekujete; kako bi trebalo da bude. Ljubav takođe postaje "trebalo bi"; uvek je u pitanju šta "bi trebalo". Možete da volite u sadašnjosti samo ako vaša ljubav nije očekivanje, zahtev, samo ako je bez uslova.

Ako volite samo jednu osobu a ne i nekog drugog, onda nikad ne možete da volite u sadašnjosti. Ako je vaša ljubav odnos a ne stanje svesti, onda niste u stanju da volite u sadašnjosti jer je to, mada tanano, ipak postavljanje uslova. Ako kažem da mogu da volim samo tebe, znači da kad tebe nema ja ne volim. Dvadeset i tri sata biću u stanju ne-voljenja i samo jedan sat, kad sam sa tobom, ja ću voleti. To je nemoguće! Ne možete da budete u stanju ljubavi jednog trenutka i da ne volite idućeg trenutka.

Ako sam zdrav, zdrav sam dvadeset i četiri sata. Nemoguće je biti zdrav jedan sat i nezdrav ostalih dvadeset i tri sata. Zdravlje nije odnos; to je stanje bivstvovanja.

Ljubav nije odnos između dve osobe. To je stanje uma. Vi volite, volite svakog – ne samo ljude, već i stvari. Ljubav upućujete i predmetima takođe. Čak i kad ste sami, kad nikog nema, vi volite. To je kao disanje. Ako se zakunem da ću disati samo kad sam sa tobom, jedino smrt može da usledi. Disanje nije odnos; ono nije vezano za neki odnos. Za eterično telo ljubav je isto kao disanje. To je njen dah.

Ili volite ili ne volite. Vrsta ljubavi koju je čovečanstvo stvorilo je veoma opasna. Čak ni bolesti nisu stvorile toliko besmisla kao takozvana ljubav. Svekoliko čovečanstvo je bolesno zbog pogrešnog shvatanja ljubavi.

Ako možete da volite i budete voljeni, bez obzira na osobu, vaše drugo telo može da oseti ugodnost, pozitivnu lagodnost. Tada se ne javljaju košmari. Snovi postaju poezija. Nešto se dogodi u vašem drugom telu i njegov miris ne prožima samo vas već i druge. Ma gde bili miris vaše ljubavi se širi. A on svakako ima vlastiti odgovor, vlastitu jeku.

Prava ljubav nije funkcija ego. Ego uvek traži moć, pa čak i kad volite – zato što vaša ljubav nije prava, zato što je samo deo ega – nužno je nasilna. Uvek kad volimo to je nasilje, vrsta rata. Otac i sin, majka i kći, muž i žena – nisu oni koji vole; mi smo ih preveli u neprijatelje. Oni se stalno bore i samo kad se ne bore mi kažemo to je ljubav. Odrednica je negativna. Između dve bitke je jaz, vreme mira.

Međutim, između dva rata zapravo ne postoji mogućnost mira. Takozvani mir je samo priprema za predstojeći rat. Nema mira između muža i žene, nema ljubavi. Jaz koji nazivamo ljubav je samo priprema za predstojeću bitku. Mislimo da je to zdravlje kad smo između dve bolesti, i mislimo da postoji ljubav kad smo između dve bitke. To nije ljubav. To je samo jaz između bitaka. Ne možete da se borite dvadeset i četiri sata, pa onda u izvesnom trenutku počnete da volite svog neprijatelja.

Ljubav nije nikad moguća kao odnos već kao stanje uma. Ako vam se ljubav javi kao stanje uma, tada vaše drugo telo – eterično telo – oseća lagodnost, ne-napetost. Ono je opušteno. Postoje drugi razlozi za napetost u drugom telu, ali ja govorim o onom koje je najlakše razumeti. Budući da mislimo da poznajemo ljubav o njoj možemo da razgovaramo.

Treće telo je astralno telo. Ono ima vlastite napetosti. One se ne tiču samo ovog života već i vaših prethodnih života. Do napetosti u trećem dolazi zbog gomilanja svega onog što ste bili i svega onog za čim ste čeznuli. Vaša sveskolike čežnje tokom hiljada i hiljada života i njihovo ponovljanje sabrane su u astralnom telu. A uvek ste čeznuli! Nije važno za čim. Čežnje postoje.

Astralno telo je skladište vaših sveskolikih čežnji, sveskolikih želja. Zato je to najneprijatiji deo vašeg bića. Kad udete u meditaciju postajete svesni astralne napetosti zato što meditacija počinje od trećeg tela. Ljudi koji su postali svesni napetosti u meditaciji dolaze k meni i govore, "Od kada sam počeo da meditiram napetost se povećala."

Ona se nije povećala, već ste vi sada postali svesni nje. Sada ste saznali nešto čega ranije niste bili svesni.

To su astralne napetosti. Budući da su one suština tako velikog broja života, ne mogu se opisati nekom određenom rečju. Ništa se o njima ne može reći što bi moglo da se razume. One mogu samo da se žive i spoznaju.

Samo željenje je napetost. Nikad nismo bez želje za nečim ili nekim. Postoje čak ljudi koji žele da ne žele. To postaje potpuno besmisleno. U trećem telu, astralnom telu, možete da želite da ste bez želja. Želja da se bude bez želja je zapravo najjača želja. Ona može da stvori najveći jaz između onog što jeste i onog što želite da budete.

Prihvatite stoga svoje želje kakve jesu, i znajte da ste imali mnogo želja tokom brojnih života. Želeli ste tako mnogo i sve se to nagomilalo. Za treće telo – astralno telo važi – prihvatite želje kakve jesu. Ne borite se protiv njih; ne stvarajte želju protiv želja. Jednostavno ih prihvatite. Znajte da ste puni želja, i opustite se u vezi s tim. Tako ćete postati ne-napeti u astralnom telu.

Ako možete da prihvatite tu beskrajnu gomilu želja u sebi ne stvarajući želju protiv želja: ako možete da budete u gomili želja – one su sva vaša nagomilana prošlost – i prihvatite ih kakve jesu; ako je to prihvatanje potpuno, onda će u jednom trenutku nestati ta cela gomila. Neće ih više biti, zato što mogu da postoje samo ako imaju pozornicu želje, stalnu želju za onim što nije.

Nije važan predmet želje; on je nebitan. Želite da ste bez želja i pozornica je tu; gomila je tu. Ako prihvatite želju, stvoren je trenutak bez želje. Prihvatite želju kakva jeste. Više nema ničeg što se želi; želje više nema. Prihvatite sve kako jeste, čak i svoje želje. Želje će ispariti; ništa ne treba da se radi. Astralno telo je opušteno; ulazi u stanje pozitivne lagodnosti. Tek tada možete da nastavite ka četvrtom telu.

Četvrto telo je mentalno telo. Kao što postoje želje u astralnom telu, tako mentalnom telu postoje misli: protivurečne misli, velika masa njih, svaka misao se izdvaja kao celina, svaka misao vas opседа kao da je celina. Napetost u četvrtom telu stvaraju misli. Biti bez misli – ne u snu, ne u nesvesnom, već svestan bez misli – to je zdravlje, lagodnost četvrtog tela. Ali, kako biti svestan bez misli?

Svakog trenutka se rađaju nove misli. Svakog trenutka nešto iz vaše prošlosti dolazi u sukob sa nečim u vašoj sadašnjosti. Bili ste komunisti a sada ste katolik i verujete u nešto drugo, ali prošlost je još uvek tu. Možete da postanete katolik, ali ne možete da odbacite svoj komunizam. On ostaje u vama. Možete da promenite svoje misli, ali odbačene misli stalno čekaju. Ne možete ih izbrisati iz sećanja. One prodiru u vašu dubinu; odlaze u nesvesno. One vam se neće pojaviti zato što ste ih odbacili, ali će ostati tu vrebajući priliku. A prilika će se pojaviti. Tokom dvadeset i četiri sata naići će trenutak kad ćete ponovo biti komunisti a potom opet katolik. To će tako trajati, napred, nazad, a posledica svega će biti potpuna zbrka. Za mentalno telo napetost znači zbrka – protivurečne misli, protivurečna iskustva, protivurečna očekivanja – i konačna posledica će biti zbrkan um. A zbrkan um će postati još zbrkaniji ukoliko pokuša da prevaziđe zbrku, zato što se u stanju zbrke ne može postići ne-zbrka.

Zbunjeni ste. Duhovno traganje stvoriće novu dimenziju za vašu zbunjenost. Sve ranije zbrke su još uvek tu a sada se pridodaje još jedna. Upoznate jednog gurua, pa drugog i svaki guru pridoda novu zbrku. Stara zbrka je tu, a nova se pridodaje. Bićete u ludnici. To se događa u četvrtom telu, mentalnom telu. Tu je zbrka napetost.

Kako prestati biti zbunjen? Možete prestati da budete zbunjeni samo ako ne poričete neku određenu misao u korist druge, ako ništa ne poričete – ako ne poričete komunizam u korist pobožnosti, ako ne poričete Boga u korist filosofije ateizma. Ako prihvatite sve što mislite, ako nema odluke koju treba doneti, napetost će nestati. Ako nastavite da donosite odluke samo ćete da pridonosite većoj napetosti.

Svesnost mora biti oslobođena odlučivanja. Morate da budete svesni svog svekolikog procesa razmišljanja, potpune zbrke. U trenutku kad toga postanete svesni, spoznaćete da je sve to zbrka. Nema izbora; cela kuća mora da se odbaci. Jednom kad spoznate da je to samo zbrka, kuća može da se odbaci svakog časa; neće biti teško da se odbaci.

Postajete svesni svekolikog uma. Ne odlučujte; budite bez odluke. Ne govorite, "Ateista sam," ili "Teista sam." Ne govorite, "Hrišćanin sam," ili "Hinduista sam". Ne odlučujte. Budite samo svesni da ste ponekad ateista i ponekad teista, ponekad hrišćanin a ponekad komunisti, ponekad svetac a ponekad grešnik. Ponekad vam je privlačna jedna ideologija ponekad druga, ali to su sve hirovi.

Budite u potpunosti svesni toga. Tog trenutka kad postanete svesni svekolikog procesa vašeg uma ulazite u trenutak bez identiteta. Tada se ne poistovećujete sa vašim umom. Po prvi put spoznajete sebe kao svest a ne kao um. Sam um postaje za vas objekat. Kao što ste svesni drugih ljudi, kao što ste svesni nameštaja u vašoj kući, tako postajete svesni svog uma, mentalnog procesa. Sada ste svesnost nepoistovećena sa umom.

Teškoća sa četvrtim telom, mentalim telom, je u tome što se poistovećujemo sa svojim umom. Ako se vaše telo razboli i neko kaže da ste bolesni, ne osećate se uvređeno; ali ako vaš um oboli i neko kaže, "Vaš um je bolestan; izgleda da ćete poludeti," vi ste uvređeni. Zašto?

Kad neko kaže, "Vaše telo je izgleda bolesno," osećate da saoseća sa vama. Ali ako neko kaže nešto o mentalnoj bolesti – da ste što se vašeg uma tiče, izgleda otkačili; neurotični – tada ste uvređeni zato što postoji dublje poistovećivanje sa umom nego sa telom.

Sebe možete da osetite kao nešto odvojeno od tela. Možete da kažete, "To je moja ruka". Međutim, ne možete da kažete, "To je moj um," zato što mislite: "Moj um označava mene." Ako hoću da operišem vaše telo vi ćete mi to dopustiti, ali mi nećete dozvoliti da operišem vaš um. Reći ćete, "Ne, to je previše! Izgubiću svoju slobodu!" Sa umom se mnogo dublje poistovećuje. On je mi. Nije nam poznato ništa izvan njega, pa se poistovećujemo sa njim.

Poznato nam je nešto izvan tela: um. Zato postoji mogućnost nepoistovećivanja sa telom. Međutim, nije nam poznato ništa izvan uma. Samo ako postanete svesni misli onda možete da doprete do spoznaje da um nije ništa drugo do proces, zbir: mehanizam, skladište, računar vaših prošlih iskustava, vaših prošlih učenja, vašeg prošlog znanja. On nije vi; možete bez njega. On se može operisati. On se može promeniti; može se izbaciti iz vas.

Postoje sada i nove mogućnosti. Jednog dana će čak i vaš um moći da se transplantira u nekog drugog. Kao što srce može da se transplantira, pre ili kasnije biće moguće transplantiranje i sećanja. Osoba koja umire neće na taj način umreti potpuno. Bar će njegovo sećanje moći da se spasi i transplantira u novorođenče. Dete će steći svekoliko sećanje te osobe. Govoriće o iskustvima kroz koja nije prošlo, ali će reći, "Znao sam." Sve što je umrli znao dete će znati, budući da mu je prenet um umrle osobe.

To deluje opasno i moguće je da nećemo dozvoliti da se to dogodi zato što će se izgubiti naš vlastiti identitet. Mi smo naš um! Po meni međutim, ta mogućnost ima velike izgleda. Novo čovečanstvo može na taj način da se začne. Možemo da budemo svesni uma zato što um nije mi; nije "ja". Moj um je isto toliko deo mog tela kao što je to moj bubreg. Kao što može da mi se prenese novi bubreg a ja da ostanem ista osoba, bez ikakvih promena, tako mogu da nastavim da živim i sa transplantiranim umom bez ikakvih promena. Mogu i dalje da budem onaj stari ja, samo sa novim pridodatim umom. Um je takođe mehanizam. Međutim, budući da se sa njim poistovećujemo rađa se napetost.

Za četvrto telo svesnost je zdravlje, a nesvesno je bolest; svesnost je ne-napetost a ne-svesnost je napetost. Zbog misli, zbog vašeg poistovećivanja sa njima, i daljeg življenja u svojim mislima stvara se prepreka između vas i živog bića.

Cvet vam je na dohvat, ali to nikad nećete doznati zato što razmišljate o njemu. Cvet će umreti a vi ćete nastaviti da razmišljate o njemu. Razmišljanje je stvorilo opnu između vas i iskustva – providnu, ali ne mnogo providnu; samo privid prozirnosti.

Na primer, vi me slušate. Ali, može biti da me ne slušate stvarno. Ako razmišljate o onom što govorim, prestali ste da me slušate. Tada ste ili otišli napred ili se vratili nazad; niste sa mnom. Ili ponavljate prošlost u svom umu ili se budućost projektuje kroz prošlost, ali nije ono što ja govorim.

Moguće je čak da doslovce ponovite ono što sam rekao. Vaš mehanizam to beleži. On može da ponovi šta sam rekao, da reprodukuje. Tada ćete tvrditi, "Ako nisam čuo kako mogu da ponovim?" Ali, magnetofon me ne čuje. Vaš um može da nastavi da radi kao mašina. Možete biti prisutni, a možete i da ne budete prisutni. Niste potrebni. Možete da nastavite da razmišljate pa ipak da slušate. Um, četvrto telo, mentalno telo – je postalo prepreka.

Između vas i onog što jeste postoji prepreka. Onog trenutka kad dosegnete vi se sklanjate od iskustva. U trenutku kad se približite da pogledate, vi se udaljavate. Uzimam vašu ruku u svoju. To je životna stvar. Međutim, može biti da vi niste tu. Onda ste propustili. Znali ste – dodirnuli ste i iskusili – ali ste bili u svojim mislima.

U četvrtom telu čovek stoga mora da bude svestan svog misaonog procesa kao celine. Ne da bira, ne da odlučuje, ne da prosuđuje; samo da bude svestan toga. Ako postanete svesni, onda

se nećete poistovetiti. Biti nepoistovećen sa mehanizmo uma znači ne-napetost.

Peto telo je duhovno telo. Što se duhovnog tela tiče jedinu napetost izaziva nepoznavanje sebe. Sve vreme *vam* je savršeno jasno da ne poznajete sebe. Proživete život, radićete ovo i ono, postići ćete to i to, ali će osećanje ne poznavanja sebe stalno da vas prati. Kriče se iza vas; biće stalni pratilac bez obzira koliko se trudili da ga zaboravite, koliko se trudili da mu umaknete. Ne možete pobeći od svog neznanja. *Znate* da ne znate. To je bolest petog nivoa.

Oni u Delfima koji su na hramu napisali Spoznaj Sebe, bavili su se petim telom. Oni su na njemu radili. Sokrat je stalno govorio Spoznaj Sebe. On se bavio petim telom. Za peto telo je *atma gjana*, samospoznaja, jedino znanje.

Mahavira je rekao, "Spoznajući sebe čovek je spoznao sve." Nije tako. Čovek ne može znati sve ako je spoznao sebe. Ali suprotna teza je tačna. Ako ne spozna sebe, čovek ne može da spozna ništa. Da bi uspostavili ravnotežu Mahavira je rekao, "Spoznajući sebe spoznaćete sve." Čak iako sve znam, ako nisam spoznao sebe, od kakve je to koristi? Kako da spoznam osnovno, temelje, ako nisam spoznao čak ni sebe? To je nemoguće.

U petom telu napetost se rađa između spoznaje i neznanja. Ali zapamtite, kažem spoznaje i neznanja; ne kažem znanja i neznanja. Znanje može da se sakupi iz spisa: spoznaja se ne nalazi nigde. Tako je veliki broj ljudi koji prave tu grešku, pogrešno razumeju znanje i spoznaju. Spoznaja je uvek vaša. Ne mogu svoju spoznaju da prenesem vama; mogu da prenesem samo svoje znanje. Spisi prenose znanje, ne spoznaju. Oni mogu da kažu da ste božanski, da ste *atman*, da ste Sopstvo, ali to nije spoznaja.

Ako se vežete za to znanje javiće se velika napetost. Neznanje će postojati uporedo sa stečenim znanjem i podacima – posuđenim znanjem. Bićete neznalica, ali ćete se osećati kao da znate. Tada se javlja velika napetost. Bolje je biti neznalica i znati savršeno da ste "Čovek koji ne zna." I tada će postojati napetost, ali nije tako velika. Ako ne zavaravate sebe znanjem stečenim od drugih, onda možete da tragate i tražite u sebi i spoznaja će biti moguća.

Budući da *jeste*, ovo je izvesno: ma gde da ste, vi *jeste*. To se ne može poreći. Još nešto: vi ste neko ko zna. Može biti da poznajete druge, može biti da poznajete samo privide, može biti da ono što

znate nije tačno, ali vi znate. Dve stvari se stoga mogu uzeti zdravo za gotovo: vaše postojanje i vaša svest.

Ali, nedostaje treće. Suštinska ličnost čoveka može da se shvati kroz tri dimenzije: postojanje, svest i blaženstvo – *sat – čit – anand*. Znamo da smo samo postojanje; znamo da smo neko ko zna – sama svest. Samo blaženstvo je izostalo. Ali ako tražite u sebi, spoznaćete i treće. Ono je tu. Blaženstvo, ushićenje postojanjem je tu. A kad to spoznate, spoznaćete sebe u potpunosti: svoje postojanje, svoju svest, svoje blaženstvo.

Ne možete da spoznate sebe u potpunosti dok ne spoznate blaženstvo, zato što će osoba koja nije blažena nastaviti da beži od sebe. Ceo život je bekstvo od sebe. Drugi su nam značajni zato što nam pomažu u bekstvu. Zato smo usmereni na druge. Čak i kad je neko pobožan on Boga stvara kao onog drugog. Opet se okreće prema drugom; ista greška se ponavlja.

Na petom stupnju stoga čovek mora da traga za sobom u nutrini. To nije traganje već "biti u potrazi".

Vi ste potrebni samo do petog tela. Posle petog stvari postaju lakše i spontanane.

Šesto telo je kosmičko. Napetost je između vas – vašeg osećanja individualnosti, omeđenosti – i neomeđenog kosmosa. Na petom stupnju ste utelovljeni u duhovnom telu. Bićete ličnost. Ta "ličnost" će biti napetost za šesto telo. Da bi se postiglo ne-napeto postojanje sa kosmosom, to biti jedno sa kosmosom, morate da prestanete da budete pojedinac.

Isus kaže, "Ko izgubi sebe naći će sebe." Ta izjava se tiče šestog tela. Do petog tela ne može da se razume, budući da je potpuno suprotna matematici. Međutim u šestom telu, to je jedina matematika, jedina razumna mogućnost: izgubiti sebe.

Uzdizemo sebe, kristalizujemo sebe. U petom telu moguća je kristalizacija, sopstvo, individualnost. Međutim, ako neko istrajava na individualnosti, ostaće u petom telu. Mnogi duhovni sistemi se zaustavljaju na petom telu. Svako ko kaže da duša ima vlastitu individualnost i da će se individualnost očuvati čak i u stanju oslobođenja – da ćete biti pojedinac utelovljen u sopstvu – svaki sistem koji to kaže, zaustavlja se kod petog tela. U takvom sistemu ne postoji pojam Boga. Nije potreban.

Pojam Boga javlja se samo u šestom telu. "Bog" znači kosmička individualnost ili, bolje reći, kosmička ne-individualnost. Ne postojim to "ja", to je sveukupnost u meni koja je učinila mogućim da postojim. Ja sam samo tačka, karika među bezbrojnim karikama postojanja. Ako Sunce sutra ne osvane, mene neće biti. Napustiću postojanje; plamen će se ugasiti. Tu sam zato što postoji Sunce. Ono je daleko, ali ipak povezano sa mnom. Ako Zemlja umre, kao što su tolike mnoge planete umrle, ja ne mogu da živim zato što je moj život jedno sa životom Zemlje. Sve postoji u lancu postojanja. Nismo mi ostrva. Mi smo okean.

U šestom telu osećanje individualnosti je jedina napetost nasuprot okeanu – osećanju bez granica, osećanju koje je bez početka i bez kraja, osećanje ne *mene već nas*. A to *nas* uključuje sve. Ne samo ljude, ne samo organska bića, već sve što postoji. "Nas" znači samo postojanje.

"Ja" je napetost u šestom telu. Kako možete da izgubite "ja", kako možete da izgubite svoj ego? Nećete biti u stanju da to sada razumete, ali ako dosegnete peto telo, biće vam lako. Isto kao što dete vezano za neku igračku ne može da pojmi kako može da je odbaci. Međutim, čim detinjstvo prođe, igračka se odbacuje. Dete joj se nikad ne vraća. Do petog tela ego je veoma značajan, međutim posle petog tela postaje nalik igrački sa kojom se dete igralo. Jednostavno ćete ga odbaciti; bez ikakvih teškoća.

Teškoća će se pojaviti samo ako ste dosegli peto telo kroz postupan proces a ne kao iznenadno prosvetljenje. Tada će potpuno odbacivanje "ja" u šestom telu biti teško. Posle petog tela stoga, svi procesi koji su iznenadni biće od koristi. Pre petog tela postupni procesi deluju lakše, ali posle petog, oni se pretvaraju u smetnje.

U šestom telu se napetost javlja između individualnosti i svesti okeana. Mora kap da se izgubi da bi postala okean. To zapravo nije gubljenje sebe, ali sa stanovišta kapi se čini da jeste. Međutim, tog trenutka kad se kap izgubi, dobija se okean. Nije se zapravo kap izgubila. Ona je sada postala okean.

Sedmo telo je nirvansko telo. Napetost u sedmom telu je između postojanja i ne-postojanja. U šestom telu tragač je izgubio *sebe*, ali ne i postojanje. On *jeste* – ne kao pojedinac, već kao kosmičko biće. Prisutno je postojanje. Postoje filosofije i sistemi koji se zaustavljaju kod šestog tela. On staju kod Boga ili *moške*: oslobođenja. Sedmo

telo znači utopiti postojanje u ne-postojanju. To nije gubljenje sebe. To je samo gubljenje. Postojeće postaje ne-postojeće. Tada stižete do prvobitog izvora odakle dolazi svekoliko postojanje i gde se vraća. Postojanje izvire iz toga; ne-postojanje se vraća.

Samo postojanje je jedna faza. Ono mora da se vrati. Kao što odlazi dan i stiže noć, kao što noć odlazi i sviće dan, tako postojanje odlazi i ne-postojanje dolazi; ne-postojanje odlazi a postojanje stiže. Ko u potpunosti spozna, ne sme da beži od ne-postojanja. Ako hoće da spozna potpuni krug, on mora da uđe u ne-postojanje.

Čak ni kosmičko telo nije potpuno, budući da je ne-postojanje izvan njega. Čak ni Bog nije potpun. Bog je samo deo Brahme. Bog nije Brahma. Brahma znači svekolika svetlost i tama uporedno, život i smrt uporedno, postojanje i ne-postojanje uporedno. Bog nije smrt; Bog je samo život. Bog nije ne-postojanje; Bog je samo postojanje. Bog nije tama; Bog je samo svetlost. On je samo deo potpunog bića, nije celina.

Da bise spoznala potpunost mora se postati ništa. Samo ništavilo može spoznati celinu. Za sedmo telo celina je ništavilo, a ništavilo je jedina celina.

To su napetosti koje se javljaju u sedam tela počevši od fiziološkog. Ako razumete svoju fiziološku napetost, oslobađanje od nje i lagodnost koja sledi, onda lako možete da krenete put svih sedam tela. Postizanje lagodnosti u prvom telu postaje odskočna daska za drugo telo. Ako to postignete i u drugom – ako osetite ne-napet eterični trenutak – onda ste učinili korak ka trećem telu.

U svakom telu, ako počnete sa lagodnošću, automatski otvarate vrata ka sledećem telu. Međutim, ako pretrpите poraz u prvom telu biće teško, čak nemoguće, da otvorite sledeća vrata.

Počnite stoga sa prvim telom i ne razmišljajte o ostalih šest uopšte. Živite potpuno u fizičkom telu, i odjednom ćete znati da su se otvorila neka nova vrata. Nastavite potom dalje. Ali, nikad ne razmišljajte o drugim telima jer će vas to ometati i stvarati napetost.

Stoga zaboravite sve što sam rekao!

9.

PRIVID
ZNAJKA